

Kiszl Péter

Könyvtárak a vállalkozókért – nemzetközi impressziók

A könyvtárak bekapcsolódása a kis- és közepes vállalkozások információellátásába hosszú idő óta megoldásra váró feladat Magyarországon. A hazai könyvtárak vonatkozó szolgáltatásainak katalizálása érdekében közelmúltbéli külföldi kutatási eredményekből válogatunk és bevált gyakorlatokat elemzünk rendhagyó módon: az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Könyvtár- és Információtudományi Intézetének (ELTE BTK KITI) mesterszakos, üzleti információmenedzser specializációt végző hallgatói által készített referátumokra – melyeket jelen lapszámban, tematikus összeállításban közöl a TMT – irányítjuk rá a szakmai figyelmet.

Tárgyszavak: információszolgáltatás; vállalkozásfejlesztés; üzleti szolgáltatás

Üzlet és könyvtár

Az ELTE BTK könyvtártudományi oktatási programjában a kétezres évek elejétől – kezdetben egy tantárgy (egyetemi szinten az *Információforrások* című kurzus keretében), majd 2006-tól a diplomában is megjelenő, önálló specializációk (alapszakon: információ- és tudásmenedzsment, mesterszakon: üzleti információmenedzser) formájában – helyet kap a magyarországi (kis)vállalkozásfejlesztési törekvések könyvtári-információs támogatása, valamint a piactudományi környezetben magabiztos jártassággal rendelkező könyvtárosok képzése.

Megkérdőjelezhetetlen ugyanis, hogy a hagyományos könyvtárosi szereppel párhuzamosan napjainkban – ugyan a tradicionálisból eredeztethető, de – újnak tekinthető szakmai igények (és célcsoportok) kiszolgálására is fel kell készítenünk hallgatóinkat, amelyek egyúttal további (komplementer) munkaerő-piaci lehetőségeket jelentenek. Az ezzel összefüggésben – a világ különböző államait (Kuvait, USA, Kína, Franciaország) érintően – ismertett vizsgálatok, valamint a hazai viszonyokra adaptálható, modellértékű kezdeményezések¹ így egy nálunk sokszor még mindig idegennek számító (és a szakajtóban alulreprezentált) témakört, a *könyvtári szektor és a versenyszféra kapcsolatát*² boncolgatják, ezért bár esetenként már néhány ezelőtt megjelent dokumentumra koncentráltunk, meggyőződésünk, hogy aktualitásukhoz – főképp így csokorba szedve – nem fér kétség.

Kuvaiti befektetési szakemberek³

A különböző foglalkozások képviselői természetesen mesterségükhöz illeszkedő információkkal dolgoznak, melyet gyakran csak az adott szakterület művelői tudnak igazán pontosan *definiálni*. Kiváló példa erre a befektetési döntések meghozatalához szükséges háttér adatok kuvaiti befektetési szakemberek szerint meghatározott – prioritási sorrendű – tematikus felsorolása:

1. üzleti és kereskedelmi információ (általánoságban);
2. céginformáció;
3. tőzsdei és pénzügyi információ;
4. ipari(ági) információ;
5. befektetési lehetőségekről szóló információ;
6. országokról szóló információ;
7. portfólió-információ;
8. jogi információ;
9. konkrét projektekről szóló információ;
10. egyéb.

Az infokommunikációs technológia rohamos fejlődésével az internetes források vezetnek, kényelmi szempontokból *okoseszközökön* elérve. Elterjedt a multinacionális tartalomszolgáltatók adatbázisaiiban, szakfolyóiratokban, belső (intranetes) platformokon történő keresés, ahogy a szakértői konzultáció igénybevétele és a saját feljegyzések használata. A személyes kapcsolatok is szóba jönnek, a könyvtárak és a kereskedelmi kamarák szolgáltatásai sajnos kevésbé. A szakemberek nyitottak a (tovább)képzésre, illetve megfogalmaz-

ták az „*idő-költség-minőség*” kritikus hármasszempontrendszerét.⁴ Maguk is rájöttek: egyszerre mindegyik kívánalomnak az információkeresés során sem tudnak megfelelni.

Floridai könyvtárak⁵

A közkönyvtárak üzleti információs szolgáltatásait a tengerentúlon is sok körülmény befolyásolja.⁶ A használók sztereotípiája szerint a *települési könyvtár* a szépirodalom és a gyermekkiadványok őrzőhelye, nevéből (is) fakadóan kizárólagosan a könyvek tára. Mindenek előtt fontos tehát széles körben *tudatosítani*, hogy a könyvtár *információs központ*, mely képes biztosítani az állampolgárok széles rétegei mellett a kis- és közepes vállalkozók információellátását is. A Floridában (Hillsborough és Pasco megyékben) végzett felmérés konklúziói nálunk is termékeny talajra hullhatnak:

- A legkeresettebb szolgáltatások: pénzügyi segítségnyújtás, képességfejlesztő tréningek, versenytársfigyelés, üzleti terv készítése, marketingkutatók, jogi tanácsadás, menedzsmentismeretek, elektronikus kormányzati megoldásokkal kapcsolatos támogatás és kulturált (ingyenes) találkozóhely biztosítása.
- Ezek egy része kizárólag külső szakmai partnerekkel együttműködve (pl. U.S. Small Business Administration = SBA,⁷ SCORE,⁸ Small Business DevelopmentCenters = SBDCs⁹) valósítható meg.
- A legnépszerűbb adatbázisok (vö. az 1. ábrával): Florida Electronic Library (helyi adattár), Gale Virtual Reference Library, Reference USA, Demographics Now, Mergent, Morningstar, Business & Company Resource Center, EBSCO, ProQuest, D&B Million Dollar Directory stb.
- Az üzleti életnek szánt forrásokat, szolgáltatásokat és programokat minden lehetséges módon (pl. szórólapok, linkek a helyi honlapokról) népszerűsíteni szükséges (promóció).

Las Vegas-i Egyetem¹⁰

A *Las Vegas-i Egyetem* (University of Nevada, Las Vegas = UNLV¹¹) mindennapjaiba betekintve egyértelműen kimondható, hogy a *felsőoktatási könyvtárak* is hatékonyan segíthetik az üzleti életet. Az UNLV üzleti információs szolgáltatásait¹² támogató, szisztematikusan felépített *kapcsolati hálója* eléri mind a szolgáltatókat, mind a szolgáltatások iránt érdeklődőket. Az alumni események és más

egyetemi rendezvények, az ipari kooperációk, a tantárgyi programok egyaránt jól illeszkednek a könyvtári forrásterjesztéshez. Itt is igaz, hogy „egyedül nem megy”, az egész Amerikában jelen lévő SBDC (2. ábra) nélkülözhetetlen stratégiai partnerként áll a könyvtár mellett.

Kínai Nanjing Műszaki Egyetem¹³

A világ másik szegletében, a feltörekvő és innovatív gazdaságú Kínában a *szabadalmi információszolgáltatás* hatékonyságának fokozására törekednek a *Nanjingi Műszaki Egyetem* (NanjingTech University¹⁴) *Könyvtárában*. A tréningeket is magában foglaló projekt konklúziója, hogy eredményes munka kizárólag a kutatókkal szoros együttműködésével valósítható meg, illetve a szabadalmi ismeretek és a szakadatbázisok kezelésének könyvtárosok általi magas szintű elsajátításával. A kísérlet során szabadalmaztatásra is sor került, továbbá bebizonyosodott, a könyvtáros hatékony támasza lehet a fejlesztéseknek, *kutatástámogató* háttérmunkája, személyre szabott szolgáltatásai (pl. monitoring) révén folyamatosan nő az egyetemen belüli megbecsülése (és a szakma presztízse).

Syracuse-i veteránok¹⁵

A *Syracuse Egyetemen* (Syracuse University¹⁶) indították el azt a leszerelt (veterán) katonák civil társadalomba történő visszailleszkedését vállalkozásalapítással támogató programot (Entrepreneurship Bootcamp for Veterans with Disabilities = EBV), amelyben évek óta részt vesznek amerikai *felsőoktatási intézmények* könyvtárai. Az üzleti tervezéshez és a „veterán cégek” napi működtetéséhez a helyben nyújtott szolgáltatások mellett webináriumokkal, oktatóvideókkal távolról is rendelkezésre állnak a könyvtárosok, akik jellemzően az információkeresési készségek fejlesztésével és a források szétszórásával kívánnak hozzájárulni a sikerhez. A legnagyobb problémát a különböző háttérrel érkező résztvevők igényeinek eltérő mivolta jelenti az addig megszokott hallgatói kérésektől, továbbá a program szélesebb körű együttműködési formájának (pl. tapasztalatcsere) hiánya. A könyvtárosok *mentori szerepe* nem zárul le a program befejeztével, a veteránok később is fordulhatnak hozzájuk segítségért.

HCPLC
HILLSBOROUGH COUNTY PUBLIC LIBRARY COOPERATIVE
Discover • Engage • Transform

My Account Get a Card

Books & More Learning & Research Events & Classes Services Locations About the Library

Catalog Research Website

Keyword Books, movies, music & more

Learning & Research **Business & Investments**

Company Information

- referenceUSA from Infogroup Reference USA
- DEMOGRAPHICS NOW Demographics Now
- Business Insights: Essentials Business Insights: Essentials
- Gale Directory Library Directory Library

Investment Resources

- Value Line Value Line
- MORNINGSTAR Morningstar Investment Research Center
- Archives Mergent Archives
- Online Mergent Online
- U.S. Securities U.S. Securities

Small Business Information

- Small Business Resource Center Small Business Resource Center
- Hillsborough County Florida Hillsborough County Entrepreneur Collaborative Center
- SBDC FLORIDA Florida's Small Business Development Center
- SBA U.S. Small Business Administration

Entrepreneurial Assistance

- Business Collection Business Collection
- LegalForms Florida Legal Forms
- U.S. Patent and Trademark Office U.S. Patent and Trademark Office

Business eReading

- OverDrive eBooks
- Freeding eBooks
- Digital Magazines

Business Classes

- Small business classes from Lynda.com
- Self-paced courses from Universal Class

1. ábra A Hillsborough megyei könyvtári együttműködés (Hillsborough County Public Library Cooperative = HCPLC) üzleti információk tartalomkínálata
 Forrás: <http://www.hcplc.org/hcplc/research/business.html>

#SBDCDay

AMERICA'S SBDC
#SBDCDAY

March 22, 2017
A national, collective proclamation of the success and impact of America's Small Business Development Centers (SBDCs)

What is #SBDCDay?

SBDC Day is a national, collective proclamation of the success and impact America's Small Business Development Centers (SBDCs) have across the nation in economic development and the small businesses community. The first America's SBDC Day will take place on Wednesday, March 22, 2017.

SBDC Day will unite the nearly 1,000 SBDC centers across the country and the hundreds of thousands of clients they serve by sharing, in real time, the success stories and notable impacts SBDCs collectively have on the small business community at large. This special day will be celebrated with social media campaigns, public relations initiatives, online and in-person events and more. To learn more about what your local SBDC is doing to celebrate, click on "Find your local SBDC" below.

More About Us Our History Economic Impact Find Your Local SBDC

2. ábra A 2017. március 22-én, első alkalommal megrendezett amerikai SBDC Nap honlapja

Forrás: <http://americassbdc.org/SBDCDay>

SBDC-k Amerikában¹⁷

A *kisvállalkozás-fejlesztési központok* és a könyvtárak együttműködésének (3. ábra) gátjait tárja fel az SBDC-k körében (Colorado, Idaho, Montana, Nevada Utah és Wyoming államokban) végzett felmérés. Melyek ezek?

- A nyomtatott anyagok elavultsága.
- Az adatbázisok hiánya (főként vidéki környezetben).
- Az üzleti források szűkössége a gyűjtemények egészét tekintve.

- A könyvtárosok javítandó prezentációs készsége.
- A kevés parkoló a könyvtáraknál.
- A könyvtárosok túl sok irodalommal látják el a vállalkozókat.
- A Google konkurenciája.
- A nyitva tartás rövidege (rugalmatlansága).

Megszívlelendő megállapítás, hogy a kooperációnak mindkét fél számára egyaránt értékesnek kell lennie.

3. ábra A Longmont Public Library (Colorado) kisvállalkozás-fejlesztési tárgyú előadásainak hirdetése
Forrás: <https://www.longmontcolorado.gov/Home/Components/Calendar/Event/8899/1068?curm=3&cury=2016>

Üzleti könyvtáros a tengerentúlon¹⁸

A pályakezdő üzleti könyvtáros élete Amerikában sem egyszerű. A hallgatók a képzés során jellemzően ott is dolgoznak, így tett *Bridget Farrell*, aki mesterszakos tanulmányai mellett egy kisvállalkozás-fejlesztési központban (Kentucky Small Business Development Center¹⁹) helyezkedett el gyakornokként. Az egyetemi kurzusokat kiegészítendő levelezőlisták, webináriumok, szócikkek jelentettek a további ismeretbővítést, illetve az Amerikai Könyvtári Egyesület Használói- és Tájékoztató

Szolgáltatások Szervezete Online üzleti tájékoztatás 101 tanfolyama (American Library Association = ALA, Reference and User Services Association = RUSA, Online Business Reference 101).²⁰ Öntevékeny szerveződésként él az ALA RUSA Üzleti Tájékoztató és Információszolgáltató Szekciójához (Business Reference and Services Section = BRASS, 4. ábra) kötődő Kezdő üzleti könyvtárosok csoportja (New Business Librarians Group²¹), melynek tagjai bátran tehetnek fel egymásnak kérdéseket.

4. ábra Részlet az ALA RUSA BRASS üzleti információs útmutatókat tartalmazó oldaláról
Forrás: http://brass.libguides.com/?group_id=2227

Francia cégek²²

Francia felmérések is alátámasztják, hogy az információs szakemberek egy-egy szakterületre történő *specializálódása* elengedhetetlen, egyre kevesebb önálló, minden témakört kiszolgáló információs részleg található a nagyobb vállalatoknál. A jövő a versenyszféra és az oktatási intézmények „közös” képzései, az elmélet és a gyakorlat összefonódása felé mutat, valamint a folyamatos továbbképzésekben (life long learning) érhető tetten. A kutatások fókuszja a diszciplináristól az *interdiszciplinárisra* helyeződik át, melyet a TMT-ben megjelenő közlemények is egyértelműen tanúsítanak.

Hivatkozások

- ¹ A referátumok Az üzleti információ elmélete és gyakorlata 1-2. című, Kiszl Péter által vezetett informatikus könyvtáros mesterszakos kurzus teljesítésének részkövetelményeként készültek 2016 tavaszán és őszén.
- ² Ld. korábbi összefoglaló munkáinkat: KISZL Péter: Rendszerváltás a könyvtárakban. Könyvtárak a gazdasági információk közvetítésében. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 47. köt. 4. sz. 2000. p. 171–181.
http://tmt.archive.omikk.bme.hu/show_news.html?id=1361&issue_id=18.html
és KISZL Péter: Hogyan tovább? Üzleti információszolgáltatás a magyarországi könyvtárakban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 51. köt. 9. sz. 2004. p. 371–378.
http://tmt.archive.omikk.bme.hu/show_news.html?id=3698&issue_id=454,
továbbá KISZL Péter: Üzleti információ, céginformáció és a könyvtárak. Budapest, ELTE. 2005. 235 p. ISBN 963-217-689-8
- ³ CHAUDHRY, Abdus Sattar – ALANSARI, Husain: Use of electronic and digital information by investment professionals in Kuwait. = Library Review, 62. köt. 3. sz. 2013. p. 157–176. (Referálta: Farkas Csenge)
- ⁴ Ld. bővebben: KISZL Péter: Zavarosban halászók: villanások az üzleti információs piac kétes zónájából. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 58. köt. 8. sz. 2011. p. 348.
<http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/890/910>
- ⁵ FRANKS, Janet Elaine – JOHNS, Carol: Entrepreneur assistance & economic development in Florida libraries. = Reference Services Review, 43. köt. 3. sz. 2015. p. 400–418. (Referálta: Csordás Dániel)
- ⁶ A New York Public Library gyakorlatának ismertetését ld.: KISZL Péter: Könyvtárak a közösségért – New Yorkban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 61. köt. 9. sz. 2014. p. 315–330.
<http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/433/402>
- ⁷ U.S. Small Business Administration:
<https://www.sba.gov>
- ⁸ SCORE: <https://www.score.org>
- ⁹ America's SBDC: <http://americassbdc.org>
- ¹⁰ GRIFFIS, Patrick: Academic libraries as community resource partners for entrepreneurs. = Reference Services Review, 43. köt. 3. sz. 2015. p. 461–467. (Referálta: Kiss Attila Csaba)
- ¹² UNLV Libraries Business Community Resources: <https://www.library.unlv.edu/business>
- ¹³ FENG, Jun – ZHAO, Nai Xuan: A new role of Chinese academic librarians – The development of embedded patent information services at Nanjing Technology University Library, China. = Journal of Academic Librarianship, 41. köt. 3. sz. 2015. p. 292–300. (Referálta: Henézi Katalin)
- ¹⁴ Nanjing Tech Univeristy: <http://en.njtech.edu.cn>
- ¹⁵ HOPPENFELD, Jared [et al.]: Librarians and the Entrepreneurship Bootcamp for Veterans: helping disabled veterans with business research. = Journal of Business & Finance Librarianship, 18. köt. 4. sz. 2013. p. 293–308. (Referálta: Incze Dorottya)
- ¹⁶ Syracuse University: <https://www.syracuse.edu>; Institute for Veterans and Military Families at Syracuse University: <http://ebv.vets.syr.edu>; EBV Foundation: <http://www.ebvfoundation.org>
- ¹⁷ FELDMANN, Louise Mort: Small business development centers and libraries: a survey. = Reference Services Review, 43. köt. 3. sz. 3. sz. p. 369–378. (referálta: Kiss Attila Csaba)
- ¹⁸ FARRELL, Bridget: New kid on the block: the troubles and triumphs of being a new business librarian. = Journal of Business & Finance Librarianship, 18. köt. 3. sz. 2013. p. 251–258. (Referálta: Hujber Zsófia)
- ¹⁹ Kentucky Small Business Development Center (SBDC): <https://www.ksbdc.org>
- ²⁰ ALA RUSA Business Reference 101 (October 2016) (BR101_Oct16):
<http://www.classes.ala.org/course/info.php?id=696>
- ²¹ New Business Librarians Group:
<https://groups.google.com/forum/#!forum/new-business-librarians-group>
- ²² STILLER, Henri: Information professionals in the corporate sector: A survey of French companies. = Business Information Review, 31. köt. 1. sz. 2014. p. 41–49. (Referálta: Török Karola)

Az internetes források letöltési ideje: 2017. március 29.

Beérkezett: 2017. III. 29-én.

Kiszl Péter

habilitált egyetemi docens,
az ELTE BTK Könyvtár- és
Információtudományi Intézetének
igazgatója, Információtudományi
Tanszékének és Könyvtártudományi
doktori programjának vezetője.
E-mail: kiszl.peter@btk.elte.hu